

P. van der Brug, A.J. Hellenthal en L.B.C. Verschuren

*De auteurs zijn werkzaam bij de divisie
Macro-economische statistieken en publicaties van het
Centraal Bureau voor de Statistiek.
pbru@cbs.nl*

Ouderen in het nauw

De aanvullende pensioenen van de huidige ouderen verschillen sterk naar etnische afkomst en geslacht. Diverse groepen ouderen hebben nauwelijks aanvullend pensioen opgebouwd.

Politici en beleidsmakers zijn bezorgd over de vraag of en hoe de oudedagsvoorziening voor alle Nederlanders kan worden gegarandeerd. De Sociaal Economische Raad (SER) verwacht dat de inkomensongelijkheid onder ouderen in de toekomst zal toenemen door het grotere belang van het aanvullende pensioen in het besteedbare inkomen (SER, 2005). Naar aanleiding van deze voorspellingen hebben we de tweede pijler pensioenuitkeringen (collectieve, arbeidsgerelateerde pensioenen) en derde pijler (individueel opgebouwde pensioenen) van de huidige 65-plussers bestudeerd.¹ Informatie over de toekomstige individuele aanspraken is nog niet beschikbaar. Inzicht in de huidige situatie kan niettemin een basis vormen voor toekomstig beleid met betrekking tot de inkomensvoorziening van ouderen.

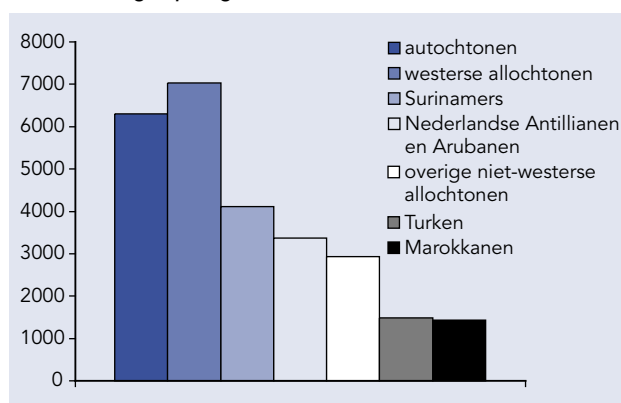
Individualisering

Gezien de voortgaande individualisering van oudedagsvoorzieningen is gekeken naar de door personen ontvangen uitkeringen. Vanwege een groeiend aantal tweeverdieners vervaagt het klassieke kostwinnersmodel al sinds de jaren zestig. Mede naar aanleiding hiervan veranderen pensioenregelingen. Zo wordt de AOW-regeling per 2015 aangepast voor partners wat betreft de partnertoeslag en schroeven pensioenfondsen het nabestaandenpensioen terug. De noodzaak om zelfstandig voor een aanvullend pensioen te zorgen neemt hierdoor toe.

Mannen en vrouwen

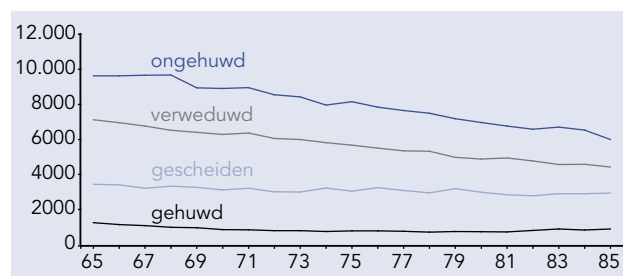
De ruim twee miljoen 65-plussers uit de onderzoekspopulatie ontvingen over 2003 een gemiddeld aanvullend tweede en derde pijler-pensioeninkomen van 6300 euro. Het gemiddelde aanvullende pensioen voor mannen was 10.400 euro, terwijl vrouwen gemiddeld 3400 euro ontvingen. Wanneer wordt geke-

Figuur 2. Gemiddeld aanvullend pensioen per jaar van alle 65-plussers, naar herkomstgroepering in 2003, in euro's

Bron: CBS (2003), Sociaal Statistisch Bestand

Figuur 1. Gemiddeld aanvullend pensioen per jaar van alle 65-plussers naar burgerlijke staat en leeftijd voor vrouwen in 2003, in euro's

Bron: CBS (2003), Sociaal Statistisch Bestand

ken naar verdeling naar burgerlijke staat, blijkt dat ongehuwde vrouwen een relatief hoog aanvullend pensioeninkomen hebben. Dit is in tegenstelling tot getrouwde vrouwen, die een bijna verwaarloosbaar aanvullend pensioeninkomen hebben. Dit maakt deze groep kwetsbaar in het licht van de individualisering van pensioenregelingen.

Allochtonen

De verschillen in aanvullende pensioenopbouw tussen allochtone groepen zijn groot (figuur 2). Westerse allochtonen hebben over het algemeen een hoog aanvullend pensioen. Het gaat hier veelal om personen uit het voormalige Nederlands-Indië en tweede generatie westerse allochtonen. De Turkse en Marokkaanse bevolkingsgroepen hebben het laagste aanvullende pensioeninkomen. Bovendien hebben deze bevolkingsgroepen veelal ook een lagere opbouw van de AOW, aangezien velen van hen zich pas op latere leeftijd in Nederland hebben gevestigd.

Conclusie

Deze korte analyse van de oudedagsvoorziening van de huidige 65-plussers geeft al een indicatie voor het bestaan van drie zwakke groepen op pensioengebied, namelijk Turken, Marokkanen en gehuwde vrouwen. Wil de oudedagsvoorziening voor iedereen gegarandeerd kunnen worden, dan is verder onderzoek naar de aanspraken op pensioenuitkeringen van individuen noodzakelijk. ■

Paula van der Brug, Alex Hellenthal en Luc Verschuren

Literatuur

Centraal Bureau voor de Statistiek (2004) De aanvullende pensioenen van 65-plussers in Nederland. *De Nederlandse Economie*, Voorburg: CBS, 166-174.
Sociaal Economische Raad (2005) *Advies van alle leeftijden*. Publicatie nr. 2, 2005. Den Haag: SER.

¹ Dit artikel is gebaseerd op CBS, 2004.